

Digitalorgler i den danske Folkekirke

Debatten om de såkaldte "digital-orgler" har gennem snart en årrække været præget af en meget stor følelsesladet drivkraft, hvilket derved har gjort det vanskeligt at trænge igennem med en seriøs og saglig drøftelse.

Denne artikel er skrevet med håbet om, at der kan skabes en grobund for en saglig kommunikation uden de svulstige verbale udgydelser !

Med regeringers løfter om afskaffelse af de lærdes enevælde med monopol på smagsdommeriet, må og skal dette løfte nu føres ud i livet, -også når det gælder den Grundlovsfæstede institution "Den danske Folkekirke".

Personligt nærer jeg en stor kærlighed til det traditionelle pibeorgel, som jeg har kendt i det meste af mit liv. I særdeleshed er jeg fascineret af et individuelt tilpasset instrument, som lige præcis er skabt til at virke i en helt speciel sammenhæng mellem kirkerummets akustik og arkitektur.

Der findes rundt omkring i Danmark nogle meget smukke eksempler på pibeorgler, som i allerhøjeste grad er kunstneriske perler og derved er en del af vore danske kunst-skatte.

Disse er en del af vores kulturarv, som vi med stor ihærdighed må værne om.

Desværre findes der også hundredvis af ganske små "type"-orgler med mellem 4 og 8 stemmer, som med en ganske tynd klang umuliggør et brugbart lyd-mæssigt fundament til at bære og understøtte en levende salmesang.

Det er efterhånden en erkendt realitet, at ganske mange af disse pibeorgler, som kun har ganske få klangmuligheder (stemmer), desværre kan være yderst skrigende.....

Mange af de Kirkeministerielle orgelkonsulenter har igennem tiderne erkendt dette, ikke mindst på grundlag af det stigende antal registrerede organist-høreskader.

Digitalorgler er ikke "bare" Digitalorgler

Saglighed og nuancering har i den grad været fraværende i de utallige skrivelser mellem kategoriske modstandere og fortalere af kun to orgeltyper. Enten er et hvilket som helst pibeorgel vidunderligt, -blot det ER et pibeorgel, eller fortalere for digitalorgler påberåber, at alle digitalorgler lige gode.

Et pibeorgels levende klang er netop karakteriseret ved det faktum, at der fra selv den største og dybeste orgelpibe fremkommer en luftsøjle, som indeholder både pibens grundtone og et utal af overtoner. Denne tonale kombination sendes til vore ører fra den helt samme lyd giver !

Når flere piber samtidigt klinger og påvirker hinanden, vil det samlede lydbillede aldrig stå stille og blive sterilt og kedeligt.

En opdeling i frekvenser, hvor en "Sub-woofer" kun tager sig af de dybeste frekvenser, og mellemtone- og diskant-højttalere igen har hver deres områder, er ganske velegnet som et "Stereo-anlæg", men systemet mangler helt klart orgelpibens karakteristika.

Danske "Hybrakustiske" Kirkeorgler

Et anderledes levende koncept end de hidtil kendte digitalorgler med "Trykkammer-højttalere" er de danskudviklede "Hybrakustiske" orgler.

I de "Hybrakustiske" lydgivere skabes HELE frekvensspektret (grundtone plus alle overtoner) i én og samme lyd giver UDEN elektriske filtre !

Kirkeorgler med "Hybrakustiske" lydgivere er siden 1995 blevet bygget og installeret i en del danske kirker.

Disse instrumenter bliver tillige skabt til hvert eneste kirkerum, og snedkerarbejdet på disse individuelt opbyggede orgler er af den smukkeste forarbejdning.

Hver eneste tone i det "Hybrakustiske" kirkeorgel bliver tillrettet kirkerummets særegne akustisk, og på hele instrumentet gives samme garanti som på et pipeorgel (og lidt mere endda.....)

Sammen med Danmarks Riges tidligere officielle Orgelkonsulenter har en lang række "eksperter" gang på gang (med eller mod bedre vidende) offentligt sidestillet alle slags digitalorgler med hinanden uden skelen til hverken klang, teknologi eller kvalitet.

Alle er de uden videre blevet kategoriseret som værende uværdige til at kunne fungere i en kirkelig sammenhæng, -til trods for at flere menighedsråd skriftligt har gjort orgelkonsulenterne opmærksom på de hybrakustiske orglers klanglige store bæreevne til menighedssangen !

Stadig en Inkvisitorisk tidsalder ?

Flere af disse menighedsråd, som har udvist en seriøsitet i deres arbejde, er sidenhen enten blevet forsøgt latterliggjort eller har modtaget ubehagelige henvendelser af forskellig karakter.

Utallige rygter er blevet spredt på et særdeles mangelfuldt grundlag.

Menighedsråd er i flere tilfælde blevet økonomisk straffet for at have forbrudt sig imod de lærdes anbefalinger. Både private og Kirkeministerielle orgelkonsulenter har i adskillige tilfælde foranlediget, at menighedsråd har købt et lille pipeorgel fra en anden kirke, -velvidende, at dette orgel af samme konsulent eller kollega var blevet "total-kasseret" 10-12 år forud. Pludseligt er disse kasserede instrumenter på mirakuløs vis blevet ophøjet til glimrende instrumenter. Med en udgift på mange hundredtusind kroner, er sådanne små instrumenter blevet flyttet, restaureret og opbygget i en anden kirke. Den nye menighed har derefter stadig kun et instrument med et fåtal af stemmer og uden et bæredygtigt klangligt fundament.

Organister, som har "tilladt sig" at berøre et af de "ugudelige" digitale instrumenter, de såkaldte "pornofoner", er i utallige tilfælde af både organistkolleger, præster og andre personer i kirkelige embeder blevet formént adgang til at spille koncerter på de "rene" og "ægte" orgler, ligesom nogle foreninger og organisationer stadig fører en kategorisk censur indenfor både andres og egne rækker.

Saglighed

Et pibeorgel er en kopi af forskellige enkeltstående musikinstrumenter, så som fløjte, trumpet, obo, skalmeje osv. og er dermed et surrogat af et oprindeligt andet instrument.

Med de teknologiske landvindinger udvikles nu nye muligheder til at kunne opbygge surrogaterne....

Hvis man har en forkærlighed til pibeorgler, har tilstrækkelig med plads og økonomiske midler til både anskaffelse og vedligeholdelse, så vil et større og smukt klingende pibeorgel være dejligt.

Forefindes derimod hverken tilstrækkelig plads og økonomiske midler, kunne et gidigent individuelt opbygget hybrakustisk kirkeorgel være et værdigt alternativt.

Jeg har ikke ønsket og ønsker på ingen måde at deltage i den følelsesladede usaglige debat!

For mig er det ikke et spørgsmål om et kategorisk "for" eller "imod", men en seriøs og saglig debat med et venligt og åbent sind.

Folkekirkelig positivt integrationsvirke

Mange menigheder har i de senere år bibragt Folkekirken stor anerkendelse med en stigende åbenhed overfor integration af anderledes troende og tænkende, hvilket også er i fuldstændig overensstemmelse med Kristi kærlighedsbudskab. Der er således bygget bro, og der er skabt tillid og hjerterum !

På samme glædelige måde har nogle kvalitetsbevidste og saglige menighedsråd nu tillige bevist, at seriøsitet og åbenhed omkring orgelvalg kan være vejen frem til et rigt musikalsk menighedsliv.

Med venlige orgel-hilsener

Flemming Danhild Fald

Organist